

Trebuie să nu mai renunțăm la drepturile femeilor

Declarație colectivă feministă

Un tipar extrem de supărător cu o coerență obstinată apare în dezbaterile continue la mai multe agenții multilaterale – un atac sistemic reînnoit asupra agenției femeilor. Văzute instrumentale ca îngrijitori de familie care se sacrifică pe sine, profesioniști dedicați din domeniul sănătății sau mame care au grijă să-și îndeplinească funcția reproductivă, femeile se trezesc din ce în ce mai închise și sufocate în narațiunile uzate înșelătoare ale stereotipurilor de sănătate care le întăresc rolurile atribuite ca persoane vulnerabile. Dar realitatea femeilor este alta: ele sunt, mai degrabă, vulnerabile. Vorbele deșarte pe care le primesc se confruntă radical cu măsurile de austeritate care reduc angajamentele și obligațiile financiare publice pentru funcțiile lor esențiale și alte activități de reproducere socială, exacerbând și mai mult exploatarea femeilor și fetelor care continuă să presteze masiv muncă neremunerată.¹ Această disparitate nu numai că subminează autodeterminarea și participarea socio-politică a femeilor, dar și dezvăluie moștenirea perseverentă a unei nedreptăți structurale mai profunde care solicită atenția noastră urgentă, analiza și acțiuni zilnice.

În urma pandemiei și a anilor continui de război global, dreptul femeilor de a-și exprima puterea politică asupra propriului corp este din nou atacat brutal, în mai multe moduri. Ofensive reale asupra drepturilor și bunăstării femeilor se desfășoară – și înfloresc – la nivel global. În Afganistan, femeile sunt expulzate fără milă din sfera publică, în timp ce în Iran curajul femeilor a dus la represiuni brutale urmărite de patriarhia religioasă. Între timp, în SUA, reformele legale eradică dreptul la avort și limitează accesul la îngrijirea sănătății sexuale și reproductive în general.² În Europa, o directivă aflată în discuție riscă să depenalizeze violul și să anuleze Convenția de la Istanbul. În Gaza și Cisiordania, instituțiile Națiunilor Unite și statele membre rămân încă paralizate în urma unui conflict care a ucis până în prezent peste 35.000 de persoane (începând cu 12 mai)³ – femeile și copiii reprezentând majoritatea victimelor. Aceeași poveste, aceeași soartă, ca în toate conflictele armate.

¹ Dana Abed and Fatimah Kelleher (2022). *Asaltul austerității: cum alegerile predominante de politica economică sunt o formă de violență bazată pe gen.* <https://policy-practice.oxfam.org/resources/the-assault-of-austerity-how-prevailing-economic-policy-choices-are-a-form-of-g-621448/> [Accesat 13 mai 2024].

² Rachel Easter, [Amy Friedrich-Karnik](#) și [Megan L. Kavanaugh](#), (2024), *Restricții privind îngrijirea sănătății reproductive dăunează autonomiei reproductive: dovezi din patru state.* <https://www.guttmacher.org/report/any-restrictions-reproductive-health-care-harm-reproductive-autonomy-evidence-four-states> [Accesat 13 mai 2024].

³ <https://www.aljazeera.com/news/2024/5/12/un-chief-urges-immediate-ceasefire-in-gaza-as-35000-palestinians-killed> [Accesat 13 mai 2024].

Războiul este într-adevăr esența sistemului patriarhal. Agresiunea justifică oprimarea, iar abuzul devine instrumentul de preferință pentru „rezolvarea” conflictului.⁴ Aceste dinamici obsesive fac din corpul femeilor câmpul de luptă perfect al războiului structural.

Chiar și în Organizația Mondială a Sănătății – unde oficialii au fost găsiți vinovați de agresiuni sexuale împotriva femeilor și fetelor din Republica Democrată Congo în timpul Covid-19 și supraviețuitorii au plătit 250 de dolari fiecare⁵ – solicitările recente pentru reforme sensibile la gen și protecția drepturilor femeilor sunt din nou opuse.⁶ În ciuda existenței multiplelor instrumente normative internaționale și a mecanismelor regionale care le recunosc și le afirmă pe ambele ⁷, drepturile fundamentale sexuale și reproductive continuă să se confrunte cu provocări directe.

Cum se justifică acest lucru? În cadrul OMS, unii susțin că drepturile de sănătate sexuală și reproductivă sunt probleme „politice” care ar trebui abordate de guvernele naționale, deoarece acestea depășesc mandatul „tehnic” al OMS. Dar sănătatea este în mod inerent politică – o realitate pe care Constituția OMS o recunoaște în mod explicit atunci când afirmă că factorii politici structurali, cum ar fi dezvoltarea inegală și discriminarea, sunt impedimente în realizarea dreptului la sănătate. Constituția OMS recunoaște, de asemenea, pacea, cooperarea internațională și responsabilitatea guvernelor pentru bunăstarea poporului lor ca fiind esențiale pentru sănătate. Această conjunctură ridică o întrebare fundamentală: cum se face că relevanța politică a OMS provoacă suferință atunci când vorbim de promovarea și protejarea drepturilor femeilor, în timp ce același nivel de disconfort nu este detectat în alte chestiuni politice sensibile? Încurajarea țărilor să mențină cheltuielile cu sănătatea în „pachetul lor fiscal” sau insistarea asupra caracterului sfintelor drepturilor de proprietate intelectuală, chiar dacă aceste politici împiedică accesul la medicamente și semințe esențiale, nu stârnește aceleași reacții preocupate.

Marginalizarea și subjugarea sistematică a grupurilor sociale este un semn inacceptabil al puterii care continuă să fie impusă. Pentru femei și alte comunități marginalizate care se confruntă cu tot felul de nedreptăți, această putere înrădăcinată este recunoscută pe scară largă și profund înrădăcinată – și denumită în mod obișnuit patriarhat. Modelele patriarhale, atât de adânc încorporate în religii

---

⁴ Centrul pentru Politica Externa Feminista (2024) *Oameni puternici și violență: Legăturile dintre antifeminism și evoluții antidemocratice*. Centrul pentru Politica Externa Feminista, Berlin. <https://centreforfeministforeignpolicy.org/wordpress/wp-content/uploads/2024/02/CFFP-strongmen-and-violence.pdf> [Accesat 13 mai 2024].

⁵ <https://www.voanews.com/a/internal-documents-show-the-world-health-organization-paid-sexual-abuse-victims-in-congo-250-each/7354013.html>.

⁶ Kerry Cullinan (2024) *Disputa privind Grupul pentru Drepturile Reproductive de la Consiliul Executiv al OMS „Subminează” Secretariatul și Abordarea „Bazată pe știință”*. <https://healthpolicy-watch.news/row-over-reproductive-rights-group-at-who-board-undermines-science-based-approach/> [Accesat 13 mai 2024].

⁷ [Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor \(CEDAW\)](#), tratatul internațional adoptat în 1979 de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite; [Declarația și Platforma de Acțiune de la Beijing \(BpfA\)](#) convenite în cadrul celei de-a 4-a Conferințe Mondiale privind femeile din 1995; [Protocolul de la Maputo promovează drepturile femeilor africane](#), adoptat de Uniunea Africană în 2003 și promulgat în 2005.

și în moștenirea structurilor instituționale, sunt ușor de utilizat și utilizate pe scară largă, până la punctul de a fi acceptate și interiorizate prin exponate istorice și veșnic verzi ale colonialismului, imperialismului și populismului. În centrul tuturor acestor manifestări este suprimarea vocilor, a agenției și a autonomiei corporale.

Modul în care femeile și alte minorități continuă să fie tratate astăzi în sistemul multilateral reflectă doar o astfel de logică patriarhală nesfârșită. Acest lucru este camuflat cu o retorică neconvingătoare cuplată cu intervenții minimaliste care au scopul de a ridica cel mai bine linia de bază. De cele mai multe ori, însă, astfel de inițiative ajung să reconfirme status quo-ul rolurilor societale stereotipice. Ele nu abordează rădăcinile violenței directe inerente unui sistem în care statele membre vorbesc în numele femeilor lor – ca și cum femeile ar fi posesiuni!

În lume, femeile reprezintă majoritatea. Instituțiile politice de la fiecare nivel au obligația legală de a recunoaște și de a onora această realitate, mai degrabă decât să o submineze puțin câte puțin. Este imperativ ca toate femeile să se unească și să-și intensifice luptele comune pentru a îndemna guvernele și instituțiile multilaterale să depășească și să demonteze această ordine nesustenabilă de lucruri.